

Deze keer nog eens het eiland Ascension.

Een kaal eiland werd een groene oase door het ecosysteem in recordtijd te veranderen.

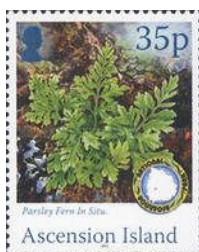
Begin 19^e eeuw zocht de Engelse vloot een nieuwe basis in de Atlantische Oceaan. Het eiland Ascension had de perfecte ligging, maar was bepaald niet geschikt voor bewoning. Botanicus Hooker importeerde, misschien geïnspireerd door zijn vriend Charles Darwin, overal vandaan planten en creëerde razendsnel een weelderige, vruchtbare wereld.

Op 19 juli 1836 gaat Charles Darwin aan land op Ascension, een klein vulkanisch eiland midden in de Atlantische Oceaan, ten noordwesten van St. Helena. Hij is niet meteen enthousiast. Het eiland is onvruchtbaar en wordt gedomineerd door enorme zwarte lavavelden en droge winden uit zuidelijk Afrika. Alle regen die er valt, verdampt onmiddellijk.

Darwin zou nooit meer terugkeren naar Ascension, maar als hij er een paar decennia later was geweest, had hij een eiland gezien vol bloemen, struiken en bomen. Van bamboebossen en bananenbomen tot eucalyptusbossen en dennenbomen uit alle hoeken van de wereld. Het brein achter deze transformatie van het kale eiland is de Engelse botanicus Joseph Hooker, Darwins beste vriend en vertrouweling. Op de terugreis van een expeditie naar de Zuidpool bezoekt hij in 1843 Ascension. Hij verneemt, dat de Royal Navy het eiland als basis wil gebruiken vanwege zijn strategische ligging in de Atlantische Oceaan.

De Royal Navy raakte geïnteresseerd in het eiland toen Napoleon I in 1815 de slag bij Waterloo verloor en naar St. Helena werd verbannen, dat 1127 kilometer van Ascension ligt en de dichtstbijzijnde bewoonbare plek is. Om snel te kunnen reageren op een eventuele bevrijdingspoging van Napoleon, sticht de Royal Navy een basis op Ascension, dat tegelijk wordt uitgeroepen tot een zogenaamde 'stenen fregat': de HMS Ascension.

Om Ascension wat beter bewoonbaar te maken voor mensen, bedenkt Hooker de voorloper van 'terravorming': een proces, waarbij een gebied gedurende een bepaalde periode aangepast wordt om het vruchtbaarder te maken.

In 1844 laat Hooker de Royal Navy weten, dat hij Ascension geschikt vindt om een experiment uit te voeren, waarbij de hoeveelheid regen uiteindelijk moet toenemen en regenwater moet worden vastgehouden. In 1847 begint het experiment. Er wordt een hovenier aangesteld en tussen 1847 en 1859 komen er elke maand nieuwe planten naar Ascension. De Royal Botanic Gardens zijn perfect voor het project. De lijsten van de zaden en planten van over de hele wereld zijn hier opgeslagen, gedeeltelijk ingezameld door Joseph Hooker zelf. De lijsten van de zaden, planten en bomen die naar Ascension zijn gestuurd zijn bewaard gebleven. Zo worden in oktober 1847 700 pakjes zaden van vaste planten verstuurd, en een maand later onder andere bamboe, grassen, eucalyptus, agave, aloë, bougainville en vijgenbomen.

In mei 1858 arriveert een lading uit Kaapstad met cipressen, vlinderstruiken, roze maagdenpalmen en schroefpalmen uit het verre Madagascar.

De nieuwe planten en bomen tieren welig op Ascension. In 1850 wordt wat gaspeldoorn gezaaid om als voer te dienen voor paarden en koeien, en tien jaar later bedekt de plant een hectare op het eiland.

Het is niet precies bekend hoeveel planten en bomen op Ascension geplant zijn, maar volgens een brief uit 1875 was het aantal bomen minstens 5000.

Green Mountain

Hookers plan werkte dus en binnen een paar decennia ontstond op het hoogste punt van het eiland, de berg Green Mountain, een zogeheten nevelwoud. Dit type bos gaat schuil onder laag-hangende wolken, die water op struiken en bomen achterlaten. Dat water druppelt dan op de aarde. Nevelwouden komen op veel plaatsen voor

in zowel gematigde, subtropische als tropische klimaten. Een nevelwoud kan alleen ontstaan op een plek die meer dan 500 meter hoog ligt, met begroeiing op de top en een natuurlijke vorming van laaghangende wolken.

Maar niet alles verloopt volgens plan. Het Afrikaanse gras, *Enneapogon cenchroides*, verspreidt zich zo snel, dat paarden en ezels uitgezet moeten worden om te voorkomen dat het eiland overwoekerd raakt. Maar een paar vergeten varens doen niets af aan het gigantische succes van de terravorming door Joseph Hooker op Ascension. Terwijl het vaak wel duizenden jaren duurt voor-dat een ecosysteem zich heeft ontwikkeld, heeft het op dit kleine, afgelegen eilandje midden in de Atlantische Oceaan slechts zo'n 150 jaar in beslag genomen.

Otto Verkerk